

Αναβάθμιση των Βιβλιογραφικών Καταλόγων των Ελληνικών Βιβλιοθηκών μέσω ποσοτικής αξιολόγησης

Μπράττης Παντελής*, Κουής Δημήτριος**, Ευθυμίου Φωτεινή**

* Πάντειο Πανεπιστήμιο, Λ. Συγγρού 136, 176 71 Αθήνα, pbratis@panteion.gr, ** Ε.Μ.Π.-Οριζόντια Δράση, Πολυτεχνειούπολη Ζωγράφου, Ηρώων Πολυτεχνείου 9 , 15780 Ζωγράφου, kouis@telecom.ntua.gr, feuthim@central.ntua.gr

Περίληψη

Μέχρι σήμερα οι Ελληνικές Βιβλιοθήκες έχουν ξοδέψει πολύ μεγάλο μέρος των προϋπολογισμών τους στην αγορά, λειτουργία, εμπλουτισμό και συντήρηση των ηλεκτρονικών, αυτοματοποιημένων βιβλιογραφικών συστημάτων και καταλόγων τους. Πριν οι τελευταίες προχωρήσουν σε μια νέα περίοδο επενδύσεων κρίνεται απολύτως αναγκαίο να επισημανθούν τα προβλήματα και οι ιδιαιτερότητες που αντιμετωπίζουν οι βιβλιογραφικοί κατάλογοι σήμερα, με βάση τα ποσοτικά στοιχεία και τα συμπεράσματα που προέκυψαν (αλλά και προκύπτουν) από την πλήρη λειτουργία του Συλλογικού Καταλόγου των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΣΚΕΑΒ), αλλά και να δοθούν συγκεκριμένες κατευθυντήριες οδηγίες για περαιτέρω ανάπτυξη. Η εργασία αυτή παρουσιάζει αναλυτικά μια σειρά από ποσοτικά δεδομένα, τα οποία συνδέονται άμεσα με την ποιοτική αναβάθμιση των βιβλιογραφικών καταλόγων, που είναι ενσωματωμένοι στο ΣΚΕΑΒ. Κάθε μια από τις κατηγορίες των δεδομένων αναλύεται διεξοδικά και συνοδεύεται από συγκεκριμένα συμπεράσματα και παρατηρήσεις, τα οποία στοχεύουν στην περιγραφή μεθόδων και πρακτικών για την αναβάθμιση των βιβλιογραφικών καταλόγων.

Abstract

Until today, Greek Libraries have spent a large percentage of their budgets to buy, operate, enrich and support integrated library systems (ILSs), accomplishing this way the maximum exploitation of their collections. It is absolutely necessary, before these libraries proceed with future investments and resource allocation for the next generation of ILSs to take into consideration the main problems and conclusions, as described in the present paper. The comprehensive statistical study of certain measurements and data, which derive from the

operation of the Hellenic Academic Libraries Union Catalog (HALUC), includes both certain ILSs and bibliographic records aspects. The problems and the conclusions presented aim to help libraries to upgrade the quality of their bibliographic records and ILSs, while at the same time to plan correctly their future choices and investments.

Λέξεις Κλειδιά: Συλλογικός Κατάλογος, Στατιστικά δεδομένα, Βιβλιογραφικές Εγγραφές, Union Catalog, Statistical Analysis, bibliographic records

1. Εισαγωγή

Ο βαθμός αυτοματοποίησης των προσφερόμενων υπηρεσιών και των εσωτερικών λειτουργιών των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών έχει βελτιωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Η πορεία αυτοματοποίησης των Ελληνικών Βιβλιοθηκών, χωρίζεται σε 2 περιόδους και ακολουθεί την πορεία υλοποίησης των προγραμμάτων ΕΠΕΑΕΚ I και ΕΠΕΑΕΚ II. Η 1η περίοδος ξεκίνησε στις αρχές της δεκαετίας του 1990 ενώ η 2η περίοδος με τα σημαντικότερα αποτελέσματα, βρίσκεται σε εξέλιξη και ολοκληρώνεται στο τέλος του 2008. Παρόλα αυτά και με ορατή την προοπτική για μια νέα εποχή χρηματοδοτήσεων των βιβλιοθηκών, είναι απολύτως αναγκαίο να επισημανθούν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι βιβλιογραφικοί μας κατάλογοι σήμερα, με βάση τα ποσοτικά στοιχεία και τα συμπεράσματα που προέκυψαν (αλλά και προκύπτουν) από την πλήρη λειτουργία του Συλλογικού Καταλόγου των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΣΚΕΑΒ) - [1][2][3][4]. Βασικός μελλοντικός στόχος αναδεικνύεται ο συνδυασμός του υψηλού βαθμού αυτοματοποίησης και της προσφερόμενης ποιότητας.

Η εργασία στο πρώτο μέρος της (παράγραφος 2) παρουσιάζει αναλυτικά στατιστικά στοιχεία για τις ελληνικές βιβλιοθήκες όπως προκύπτουν από την επεξεργασία των βιβλιογραφικών δεδομένων των 50 ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και φορέων που συμμετέχουν στον ΣΚΕΑΒ, κατά την 2η και 3η έκδοση του. Μέσα από μια εξαντλητική ανάλυση στατιστικών δεδομένων, τα οποία αφορούν: (i) τον αριθμό των βιβλιοθηκών ανάλογα με την κατηγορία που ανήκουν και την σχέση τους με τον ΣΚΕΑΒ, (ii) τα προγράμματα αυτοματοποίησης που χρησιμοποιούν (αριθμός βιβλιοθηκών ανά λογισμικό) και (iii) το μορφότυπο MARC που χρησιμοποιείται (αριθμός βιβλιοθηκών ανά MARC), προκύπτει μια πλήρης «ακτινογραφία» των βιβλιογραφικών βάσεων των Ελληνικών Βιβλιοθηκών, με πολύτιμα συμπεράσματα για κάθε στατιστικό δεδομένο.

Η επόμενη ενότητα (παράγραφος 3) επικεντρώνεται σε μια σειρά από στοιχεία που προέκυψαν από την επεξεργασία των εγγραφών κατά την διάρκεια δόμησης του ΣΚΕΑΒ (κατά την 1^η, 2^η και 3^η έκδοση). Τα στοιχεία αφορούν: (i) τον συνολικό αριθμό εγγραφών, (ii) τον ρυθμό αύξησης των εγγραφών (συνολικός, ανά ίδρυμα κτλ.), (iii) τον μέσο όρο εγγραφών ανά βιβλιοθήκη με βάση την κατηγορία, (iv) τις μεγαλύτερες βιβλιοθήκες με βάση το πλήθος των εγγραφών, (v) την κατανομή των βιβλιοθηκών και των εγγραφών ανά

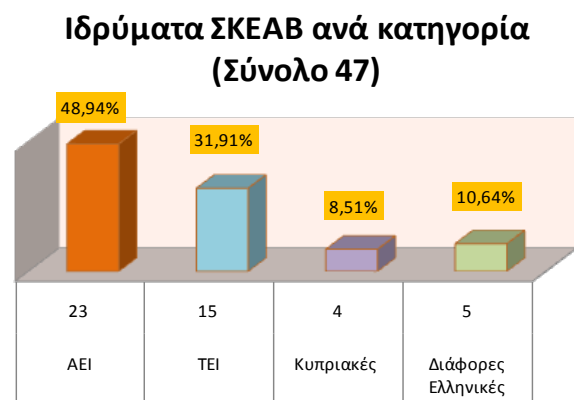
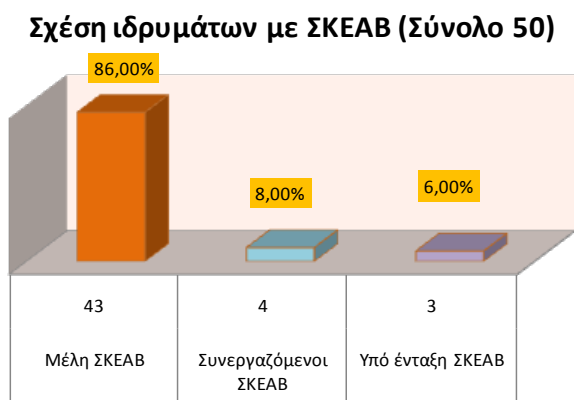
γεωγραφική περιοχή, (vi) τον αριθμό εγγραφών ανά μορφότυπο MARC που χρησιμοποιείται και (vii) τον αριθμό εγγραφών ανά προγράμματα αυτοματοποίησης.

Στην συνέχεια, στην ενότητα της παραγράφου 4, παρουσιάζονται μια σειρά από στοιχεία που αφορούν τον αριθμό των εγγραφών που «κόπηκαν» από το Συλλογικό Κατάλογο, τους λόγους που αυτές οι εγγραφές δεν έγιναν αποδεκτές, την κατανομή αυτών των εγγραφών ανά πρόγραμμα αυτοματοποίησης, ανά MARC, ανά γεωγραφική περιφέρεια και κατηγορία βιβλιοθηκών.

Η εργασία ολοκληρώνεται με γενικά συμπεράσματα που προκύπτουν από τα παραπάνω στοιχεία καθώς και την πρότασή μας σε σχέση με το πώς θα πρέπει να εξελιχτούν οι ελληνικοί κατάλογοι στο μέλλον δίνοντας έμφαση στο μοντέλο της συνεργατικής επεξεργασίας των βιβλιογραφικών βάσεων, αλλά και στο γεγονός ότι η ποιότητα των βιβλιογραφικών καταλόγων είναι αλληλένδετο στοιχείο με τον βαθμό αυτοματοποίησης. Το σύνολο των δεδομένων που παρουσιάζονται στην παρούσα εργασία, καθώς και τα πλήρη δεδομένα θα πρέπει να αποτελέσουν μέρος της ετήσιας έκδοσης της Μονάδας Ολικής Ποιότητας των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών [5].

2. Παρουσίαση των βιβλιοθηκών που συμμετέχουν στο ΣΚΕΑΒ

Στο ΣΚΕΑΒ συμμετέχει το σύνολο των ελληνικών ακαδημαϊκών ιδρυμάτων της χώρας, ακαδημαϊκά ιδρύματα από την Κύπρο και οι σημαντικότερες ελληνικές βιβλιοθήκες όπως η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, η Βιβλιοθήκη της Ακαδημίας Αθηνών κλπ. Στην παρούσα φάση συνεργάζονται με τον ΣΚΕΑΒ συνολικά 50 φορείς – ιδρύματα. Πιο αναλυτικά, ο Συλλογικός Κατάλογος περιλαμβάνει 43 ιδρυτικά μέλη, 4 συνεργαζόμενους φορείς, ενώ στην διαδικασία ένταξης έχουν εισέλθει ακόμα 3 φορείς (οι επτά αυτοί φορείς αναφέρονται ως συνεργαζόμενα μέλη). Από τα 47 ιδρύματα, που είναι μέλη ή συνεργάζονται με τον ΣΚΕΑΒ, τα 23 είναι Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ), τα 15 Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ), 4 ιδρύματα προέρχονται από την Κύπρο και άλλα 5 από ελληνικές μη ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Τα σχήματα που ακολουθούν (Σχήμα 1 και Σχήμα 2), αναπαριστούν γραφικά τις κατηγορίες των μελών του ΣΚΕΑΒ και το ποσοστό των βιβλιοθηκών που ανήκουν σε κάθε μια από αυτές τις κατηγορίες.

Σχήμα 1. Κατηγορίες σχέσεων ιδρυμάτων με ΣΚΕΑΒ

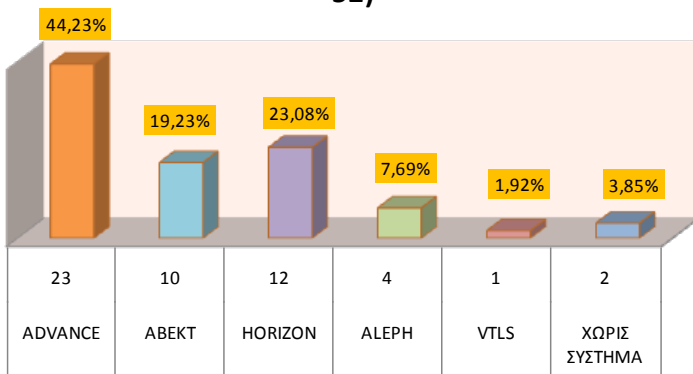
Σχήμα 2. Κατηγορίες Μελών ΣΚΕΑΒ

Σημειώνεται εδώ ότι ο αριθμός των βιβλιογραφικών βάσεων που υποστηρίζει ο Συλλογικός Κατάλογος είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των φορέων – ιδρυμάτων που συνεργάζονται μαζί του. Αυτό οφείλεται στο ότι ορισμένα ιδρύματα διαθέτουν ξεχωριστές βιβλιογραφικές βάσεις, ανάλογα με τον αριθμό των παραρτημάτων τους (π.χ. ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας, ΤΕΙ Ιονίων Νήσων κτλ.). Συνολικά, στο ΣΚΕΑΒ, σε σχέση με τα μέλη, θα έπρεπε τα δεδομένα να προέρχονται από 52 βιβλιογραφικές βάσεις που αντιπροσωπεύουν τα 47 ιδρύματα. Η διαφορά οφείλεται στην αδυναμία μερικών ιδρυμάτων, είτε λόγω τεχνικών δυσκολιών, είτε θεσμικών, να προχωρήσουν στην ένταξη της συλλογής τους στο ΣΚΕΑΒ. Η κατάταξη των βιβλιογραφικών βάσεων, σε σχέση με την κατηγορία της βιβλιοθήκης, μας δείχνει ότι 23 βάσεις ή το 44,23% ανήκει σε ΑΕΙ, 19 βάσεις ή το 36,54% ανήκει σε ΤΕΙ, ενώ υπάρχουν και 5 Κυπριακές βιβλιογραφικές βάσεις και άλλες τόσες από τις συνεργαζόμενες ελληνικές, που αντιπροσωπεύουν το 9,62%. Ήδη από την πρώτη αυτή ανάλυση σημειώνεται ότι τα ιδρύματα με πολλαπλές ξεχωριστές βάσεις θα πρέπει να προχωρήσουν στην ενοποίηση τους, ώστε να είναι δυνατή η καλύτερη διαχείριση και αξιοποίηση των πόρων τους.

2.1. Ολοκληρωμένα Συστήματα Αυτοματισμού Βιβλιοθηκών

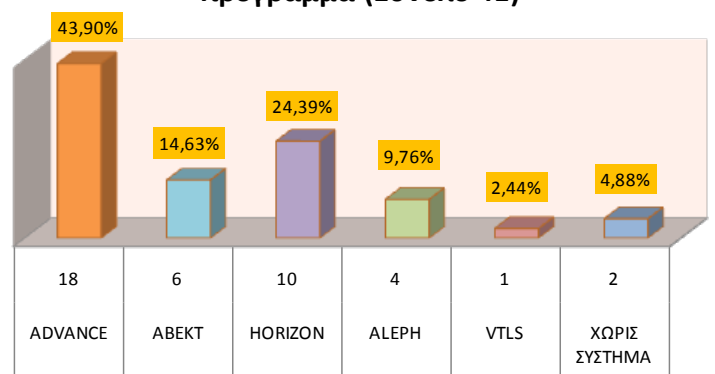
Μια άλλη κρίσιμη παράμετρος στην δόμηση ενός Συλλογικού Καταλόγου είναι τα χρησιμοποιούμενα συστήματα αυτοματισμού, από τα μέλη ([6],[7]). Τα προγράμματα αυτοματοποίησης, που χρησιμοποιούν οι 52 βιβλιογραφικές βάσεις παρουσιάζονται στο Σχήμα 3. Στην Ελληνική και Κυπριακή βιβλιοθηκονομική κοινότητα, βλέπουμε ότι υπάρχουν 5 διαφορετικοί τύποι βιβλιοθηκονομικών συστημάτων. Το ADVANCE κυριαρχεί με 23 εγκαταστάσεις και ποσοστό 44,23%, ακολουθεί το HORIZON με 12 εγκαταστάσεις και ποσοστό 23,08%, το ABEKT με 10 εγκαταστάσεις και ποσοστό 19,23%, το ALEPH με 4 εγκαταστάσεις και ποσοστό 7,69% και τέλος υπάρχει το VTLS με 1 εγκατάσταση. Υπάρχουν 2 βιβλιοθήκες που δεν διαθέτουν μέχρι σήμερα βιβλιοθηκονομικό σύστημα. Πρόκειται για δύο νεοσύστατα πανεπιστήμια, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας και το Πανεπιστήμιο Στερεάς Ελλάδας.

Βιβλιογραφικές βάσεις ανά πρόγραμμα (Σύνολο 52)

Σχήμα 3. Κατανομή Συστημάτων Αυτοματισμού στο σύνολο

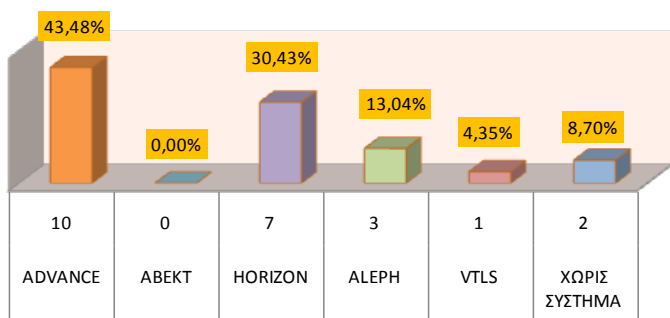
Βιβλιογραφικές βάσεις Ακαδημαϊκών ανά πρόγραμμα (Σύνολο 41)

Σχήμα 4. Κατανομή Συστημάτων Αυτοματισμού στις

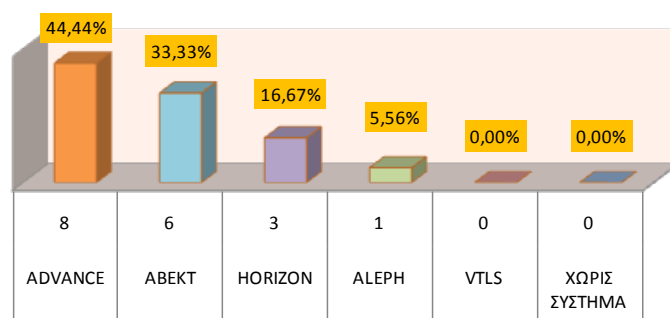
Παρατηρώντας τα προγράμματα αυτοματοποίησης των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Σχήμα 4), διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχουν μεγάλες διαφοροποιήσεις σε σχέση με το σύνολο του ΣΚΕΑΒ. Το ADVANCE έχει 18 από τις 41 εγκαταστάσεις (ποσοστό 43,90%), το HORIZON 10 εγκαταστάσεις (ποσοστό 24,39%), το ABEKT 6 εγκαταστάσεις (ποσοστό 14,63%) κλπ. Σημαντική διαφοροποίηση υπάρχει μόνο στις ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες των ΑΕΙ (Σχήμα 5). Εδώ το ADVANCE παραμένει πρώτο με 10 εγκαταστάσεις (ποσοστό 43,48%), αλλά το HORIZON διαθέτει 7 «μεγάλες» εγκαταστάσεις (ποσοστό 30,43%), ενώ το ABEKT δεν υπάρχει σε καμία βιβλιοθήκη ελληνικού ΑΕΙ. Το ABEKT υπάρχει όμως σε πολλές βιβλιοθήκες ΤΕΙ (Σχήμα 6). Μία στις τρεις βιβλιοθήκες αυτής της κατηγορίας έχουν ABEKT (6 εγκαταστάσεις στις 18). Το ADVANCE έχει και σε αυτή την κατηγορία τον πρώτο λόγο, με 8 εγκαταστάσεις (ποσοστό 44,44%).

**Βιβλιογραφικές βάσεις ΑΕΙ ανά πρόγραμμα
(Σύνολο 23)**

Σχήμα 5. Κατανομή Συστημάτων Αυτοματισμού στις Βιβλιοθήκες των ΑΕΙ

**Βιβλιογραφικές βάσεις ΤΕΙ ανά πρόγραμμα
(Σύνολο 18)**

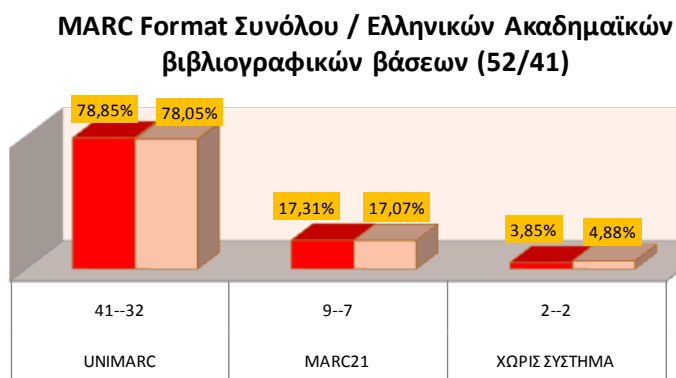
Σχήμα 6. Κατανομή Συστημάτων Αυτοματισμού στις Βιβλιοθήκες των ΤΕΙ

Η πολυμορφία στα βιβλιοθηκονομικά συστήματα δημιουργεί μια σειρά από προβλήματα τα οποία έχουν αναλυθεί εκτενέστατα ([9]). Από την πιο πάνω ανάλυση προκύπτουν ακόμα δυο σοβαρά θέματα. Το πρώτο αφορά τον μεγάλο αριθμό εγκαταστάσεων του συστήματος ADVANCE, ένα σύστημα για το οποίο έχει σταματήσει η περαιτέρω ανάπτυξη του. Το δεύτερο αφορά τη χρήση του ABEKT από ένα μεγάλο αριθμό ΤΕΙ, ένα σύστημα το οποίο δεν μπορεί να καλύψει τις αυξημένες απαιτήσεις τόσο σε σχέση με το μέγεθος των συλλογών όσο και του δικτυακού κατανεμημένου τρόπου εργασίας, γεγονός που αποδεικνύεται από την μη χρήση του από τις βιβλιοθήκες των ΑΕΙ. Η συνεργασία και ο συντονισμός για την μετάβαση στην νέα γενιά πληροφοριακών συστημάτων αυτοματισμού βιβλιοθηκών μεταξύ των μελών του ΣΚΕΑΒ, αλλά και σε εθνικό επίπεδο, παραμένει κρίσιμο μελλοντικό ζήτημα που θα απασχολήσει έντονα την βιβλιοθηκονομική κοινότητα. Σημείο κλειδί είναι και ο μορφότυπος MARC που χρησιμοποιείται και θα χρησιμοποιηθεί στο μέλλον, θέμα το οποίο αναλύεται στην παράγραφο που ακολουθεί.

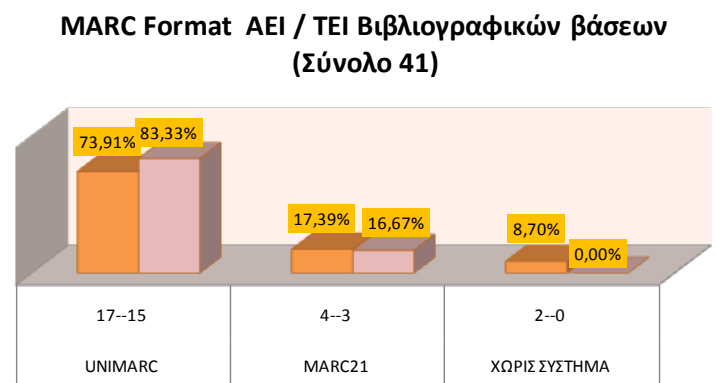
2.2. Μορφότυπος MARC

Η επόμενη κατηγορία που εξετάζεται αφορά το ερώτημα τι μορφότυπο MARC χρησιμοποιούν οι βιβλιογραφικές βάσεις του ΣΚΕΑΒ. Όπως φαίνεται στο Σχήμα 7 – 1^η σειρά αποτελεσμάτων, κυριαρχεί η χρήση του format UNIMARC, το οποίο χρησιμοποιούν 41 από τις 52 βιβλιογραφικές βάσεις (ποσοστό 78,85%) έναντι 9 βιβλιοθηκών που χρησιμοποιούν MARC21 (ποσοστό 17,31%). Τα ποσοστά χρήσης του UNIMARC και MARC21 δεν μεταβάλλονται σημαντικά αν δούμε τη χρήση του μόνο στις ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες (Σχήμα 7 – 2^η σειρά αποτελεσμάτων). UNIMARC χρησιμοποιούν 32 στις 41 βιβλιογραφικές βάσεις (ποσοστό 78,05%) και MARC21 7 βιβλιογραφικές βάσεις (ποσοστό 17,07%).

Μικρή διαφοροποίηση υπάρχει στην χρήση των μορφότυπων MARC μόνο στα ελληνικά ΑΕΙ (Σχήμα 8). UNIMARC χρησιμοποιούν 17 στις 23 βιβλιογραφικές βάσεις (ποσοστό 73,91%) και MARC21 4 βιβλιογραφικές βάσεις (ποσοστό 17,39%). Μικρή αύξηση της χρήσης του UNIMARC υπάρχει στα ΤΕΙ. 15 στις 18 βιβλιογραφικές βάσεις χρησιμοποιούν UNIMARC (ποσοστό 83,33%) έναντι 3 με MARC21 (ποσοστό 16,67%).

Σχήμα 7. Τύπος MARC στο σύνολο/Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες

Σχήμα 8. Τύπος MARC στις βιβλιοθήκες των ΑΕΙ/ΤΕΙ

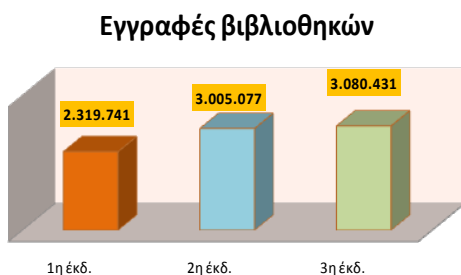
Τα παραπάνω στοιχεία οδηγούν στο συμπέρασμα ότι «δύσκολα» μπορούμε να οδηγηθούμε σε αλλαγή του βασικού format MARC που χρησιμοποιούν οι Ελληνικές βιβλιοθήκες. Στο UNIMARC έχουν εκπαιδευτεί και το χρησιμοποιούν περίπου 8 στις 10 βιβλιοθήκες του ΣΚΕΑΒ. Στο σύνολο των Ελληνικών βιβλιοθηκών, είναι προφανές ότι το ποσοστό αυτό αυξάνεται ακόμα περισσότερο, κυρίως λόγω της μεγάλης χρήσης του προγράμματος ABEKT, που χρησιμοποιεί UNIMARC από δεκάδες δημόσιες, δημοτικές, σχολικές και ειδικές βιβλιοθήκες. Μπορεί η υιοθέτηση ενός κοινού μορφότυπου MARC να παρουσιάζει σημαντικές δυσκολίες, όμως η μετάβαση σε συστήματα που εγγενώς θα υποστηρίζουν πολλαπλά μορφότυπα MARC ταυτόχρονα είναι απολύτως απαραίτητη και αποτελεί σημαντικό ζήτημα για την αναβάθμιση των βιβλιογραφικών καταλόγων των βιβλιοθηκών-μελών αλλά και των μοντέλων συνεργατικής καταλογογράφησης.

3. Ανάλυση στατιστικών στοιχείων των εκδόσεων του ΣΚΕΑΒ

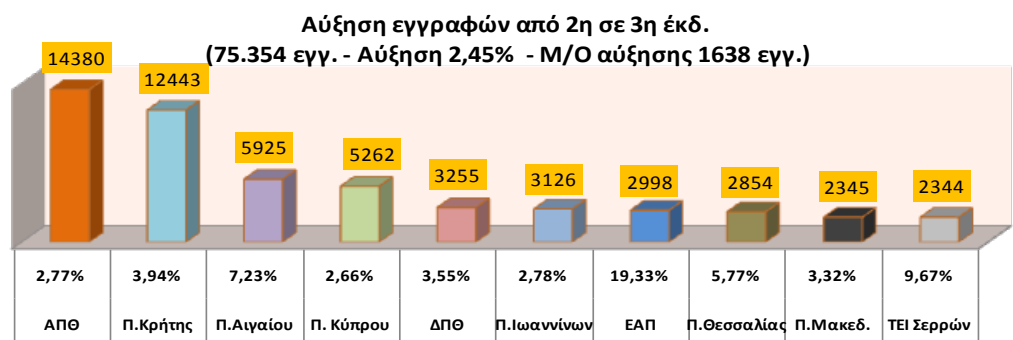
Η παρούσα ενότητα θα παρουσιάσει μια σειρά από στατιστικά στοιχεία που αφορούν τις τρεις εκδόσεις του ΣΚΕΑΒ. Η κάθε έκδοση του καταλόγου δημιουργείται από περιοδικά exports εγγραφών των βιβλιοθηκών μελών και από την επεξεργασία και ενοποίηση εγγραφών που περιέχουν κοινά βιβλιογραφικά δεδομένα [9]. Η 1^η έκδοση του ΣΚΕΑΒ περιείχε τις εγγραφές από 38 βιβλιογραφικές βάσεις. Η 2^η έκδοση του ΣΚΕΑΒ, πραγματοποιήθηκε από export εγγραφών που έγιναν τον Οκτώβριο του 2007 και περιείχε εγγραφές από 45 βιβλιογραφικές βάσεις. Τέλος η 3^η έκδοση ΣΚΕΑΒ, πραγματοποιήθηκε από export εγγραφών που έγιναν τον Μάιο του 2008 και περιείχε εγγραφές από 46 βιβλιογραφικές βάσεις. Παραμένουν 6 βιβλιοθήκες που δεν έχουν στείλει δεδομένα στο ΣΚΕΑΒ. Από αυτές οι 3 έχουν δεδομένα (Οικονομικό Πανεπιστήμιο της Αθήνας, το ΤΕΙ Καβάλας και το ΤΕΙ Λάρισας), ενώ οι άλλες 3 βρίσκονται στο στάδιο ανάπτυξης της συλλογής τους (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας και το Πανεπιστήμιο Στερεάς Ελλάδας). Βασικός στόχος της ομάδας του ΣΚΕΑΒ είναι κάθε έξι μήνες να κυκλοφορεί μια νέα έκδοση του Συλλογικού Καταλόγου.

3.1. Συγκριτικά στοιχεία μεταξύ 2ης και 3ης Έκδοσης

Ο αριθμός των εγγραφών των βιβλιοθηκών του ΣΚΕΑΒ παρουσιάζεται στο Σχήμα 9. Πρέπει να σημειωθεί ότι στις εγγραφές που παρουσιάζονται, έχουν εξαιρεθεί εγγραφές περιοδικών εκδόσεων και στις περισσότερες περιπτώσεις εγγραφές υπό παραγγελία και υπό καταλογογράφηση. Στην 1η έκδοση του ΣΚΕΑΒ ο αριθμός των εγγραφών έφτασε τα 2.319.741 και αφορούσε 38 βιβλιογραφικές βάσεις. Στη 2η έκδοση του ΣΚΕΑΒ (Οκτώβριος 2007), πήραν μέρος 45 βιβλιογραφικές βάσεις με 3.005.077 εγγραφές. Στη 3η έκδοση του ΣΚΕΑΒ (Μάιος 2008), πήραν μέρος 46 βιβλιογραφικές βάσεις με 3.080.431 εγγραφές.

Σχήμα 9. Τύπος MARC στο σύνολο/Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες

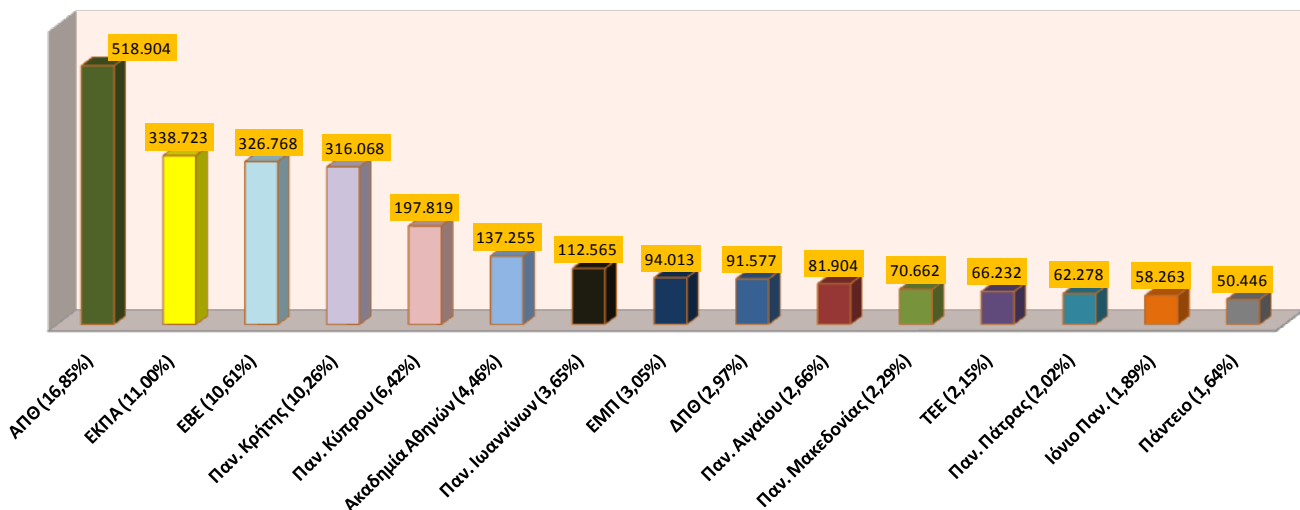
Σχήμα 10. Ιδρύματα με την μεγαλύτερη αύξηση βιβλιογραφικών εγγραφών

Όσον αφορά την αύξηση των βιβλιογραφικών εγγραφών μεταξύ των εκδόσεων του ΣΚΕΑΒ, μπορούμε να βγάλουμε συμπεράσματα μόνο μεταξύ 2ης και 3ης έκδοσης, που έγιναν μέσα σε ορισμένο χρονικό διάστημα και αφορούν τις ίδιες βιβλιογραφικές βάσεις. Βλέπουμε λοιπόν πως σε διάστημα 6 μηνών, οι εγγραφές στο σύνολο τους, αυξήθηκαν κατά 75.354 (ποσοστό 2,45%). Ο γενικός μέσος όρος αύξησης εγγραφών ανέρχεται στις 1638 εγγραφές ανά βιβλιοθήκη. Οι βιβλιογραφικές βάσεις με την μεγαλύτερη αύξηση σε αριθμό εγγραφών

παρουσιάζονται στο 10, με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο να αυξάνει την συλλογή του κατά 14.380 εγγραφές (ποσοστό 2,77%), το Πανεπιστήμιο Κρήτης κατά 12.443 εγγραφές (ποσοστό 3,94%), το Πανεπιστήμιο Αιγαίου κατά 5.925 εγγραφές (ποσοστό 7,23%), το Πανεπιστήμιο Κύπρου κατά 5.262 εγγραφές (ποσοστό 2,66%), το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης κατά 3.255 εγγραφές (ποσοστό 3,55%), το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων κατά 3.126 εγγραφές (ποσοστό 2,78%), το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο κατά 2.998 εγγραφές (ποσοστό 19,33%) κλπ. Η παραπάνω ποσοτική ανάλυση του όγκου καταλογογράφησης (πάνω από 150.000 νέες εγγραφές «εισέρχονται» στα ολοκληρωμένα συστήματα αυτοματισμού βιβλιοθηκών ανά έτος) καθιστά την περαιτέρω ανάπτυξη του ΣΚΕΑΒ ως σημείο συνεργατικής καταλογογράφησης, απαραίτητο στο χώρο των βιβλιοθηκών.

3.2. Στατιστικά στοιχεία 3ης Έκδοσης σε σχέση με το μέγεθος των βιβλιογραφικών συλλογών

Οι 15 μεγαλύτερες ελληνικές βιβλιοθήκες με βάση τον αριθμό των εγγραφών παρουσιάζονται στο Σχήμα 11. Πρώτο και σε αυτή την κατηγορία είναι το Α.Π.Θ., με 518.904 εγγραφές, που αντιστοιχεί στο 16,85% των συνολικών εγγραφών. Δεύτερο το Ε.Κ.Π.Α., με 338.723 εγγραφές (ποσοστό 11,00%), 3^η η Ε.Β.Ε. με 326.768 εγγραφές (ποσοστό 10,61%), 4^ο το Πανεπιστήμιο Κρήτης με 316.068 εγγραφές (ποσοστό 10,26%), 5^ο το Πανεπιστήμιο Κύπρου με 197.819 (ποσοστό 6,42%), 6^η η Βιβλιοθήκη της Ακαδημίας Αθηνών με 137.255 εγγραφές (ποσοστό 4,46%), 7^ο το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων με 112.565 εγγραφές (ποσοστό 3,65%), 8^ο το Ε.Μ.Π. με 94.013 εγγραφές (ποσοστό 3,05%) κλπ. Στα αξιοσημείωτα αυτών των στοιχείων είναι ότι μόνο 15 βιβλιοθήκες έχουν περισσότερες από 50.000 εγγραφές στους καταλόγους τους (μικρός αριθμός εγγραφών με βάση τα διεθνή δεδομένα) και ότι στις 15 μεγαλύτερες δεν υπάρχει βιβλιοθήκη από τα Τ.Ε.Ι. (Τ.Ε.Ι. Αθήνας, 18η θέση, 41.788 εγγραφές).

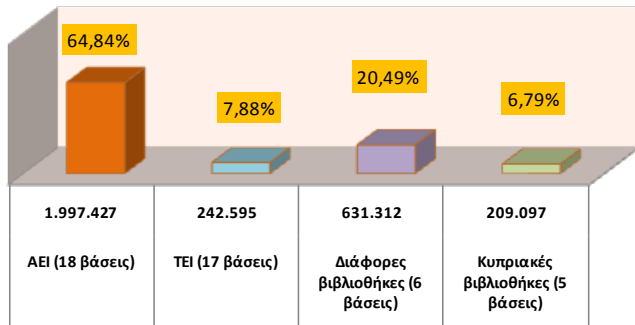

Σχήμα 11. Οι 15 μεγαλύτερες βιβλιογραφικές συλλογές

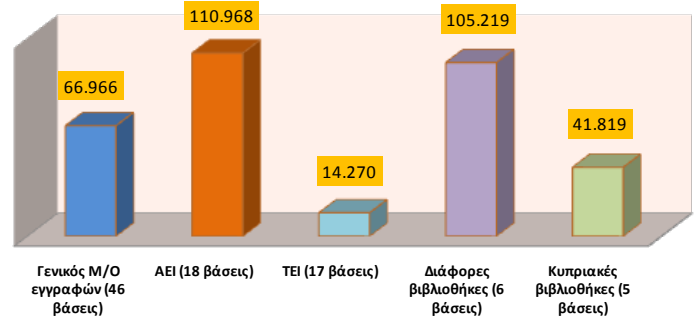
Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται στα σχήματα που ακολουθούν. Στο σύνολο των 3.080.431 εγγραφών της τελευταίας έκδοσης του ΣΚΕΑΒ (Σχήμα 12), το 64,84% των εγγραφών προέρχεται από τα 18 Ελληνικά ΑΕΙ (1.997.427 εγγραφές), το 20,49% από τις 6 λοιπές Ελληνικές βιβλιογραφικές βάσεις (631.312 εγγραφές), το 6,79% από τις 5 Κυπριακές

(209.097 εγγραφές) και μόλις το 7,88% από τα 18 ΤΕΙ (242.595 εγγραφές). Ο μέσος όρος των εγγραφών ανά κατηγορία παρουσιάζει όπως είναι αναμενόμενο μεγάλες αποκλίσεις. Ο γενικός μέσος όρος των εγγραφών ανέρχεται στις 66.966 εγγραφές. Σχεδόν διπλασιάζεται στα ΑΕΙ (110.968 εγγραφές) και στις διάφορες ελληνικές βιβλιοθήκες (105.219 εγγραφές), είναι μικρότερος στις Κυπριακές βιβλιοθήκες (41.819 εγγραφές) και κατά πολύ μικρότερος στα ΤΕΙ με μόλις 14.270 εγγραφές (Σχήμα 13).

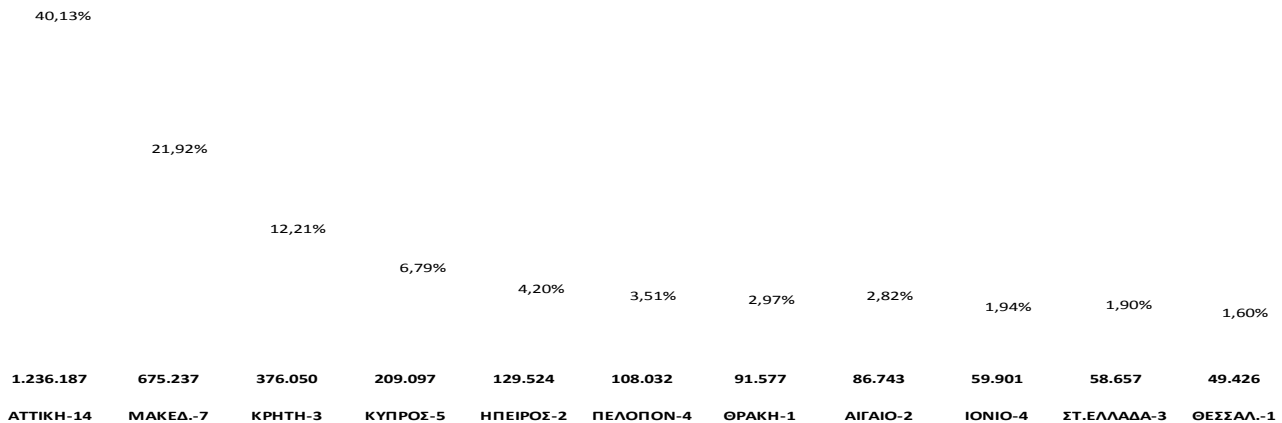

Σχήμα 12. Συνολικός αριθμός βιβλιογραφικών εγγραφών ανά κατηγορία

Σχήμα 13. Μέσος όρος βιβλιογραφικών εγγραφών ανά τύπο βιβλιοθήκης

Στην κατανομή των εγγραφών ανά γεωγραφική περιοχή (Σχήμα 14), εμφανίζεται μια μεγάλη υπεροχή των βιβλιοθηκών που βρίσκονται στην Αττική, όπου 14 βιβλιογραφικές βάσεις διαθέτουν 1.236.187 εγγραφές ή το 40,13% των εγγραφών. Ακολουθεί με ικανοποιητικό ποσοστό η Μακεδονία με 7 βιβλιογραφικές βάσεις και 675.237 εγγραφές ή 21,92% των εγγραφών, η Κρήτη με 3 βιβλιογραφικές βάσεις και 376.050 εγγραφές ή 12,21% των εγγραφών, η Κύπρος με 5 βιβλιογραφικές βάσεις και 209.097 εγγραφές ή 6,79% των εγγραφών κλπ.

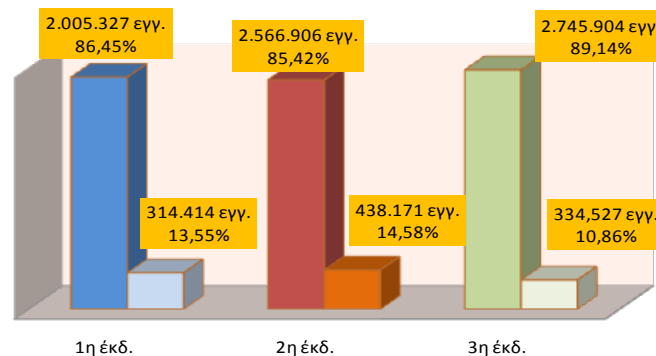
Σχήμα 14. Κατανομή συνολικού αριθμού εγγραφών ανά γεωγραφική περιοχή

Από την πιο πάνω αναλυτική παρουσίαση εξάγονται τα παρακάτω βασικά συμπεράσματα: Α) Οι βιβλιοθήκες των Τ.Ε.Ι. πρέπει να εντείνουν την προσπάθεια ενίσχυσης των συλλογών τους. Β) Οι βιβλιοθήκες των Α.Ε.Ι., με σχετικά μεγάλο μέγεθος συλλογής, πρέπει να συνδράμουν τόσο τις αντίστοιχες βιβλιοθήκες από τα Α.Ε.Ι. αλλά και τα Τ.Ε.Ι. που βρίσκονται στην προσπάθεια εμπλουτισμού των συλλογών τους. Γ) Βασικό σημείο στην προσπάθεια αλληλοενίσχυσης αλλά

και καλύτερης αξιοποίησης των τοπικών συλλογών είναι η χρήση και η ενίσχυση του Δικτύου Διαδανεισμού των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών [8]. Δ) Αντίστοιχες πρέπει να είναι και οι προσπάθειες σε σχέση με την ανάπτυξη του βιβλιογραφικού «πλούτου» σε συνάρτηση με τις διάφορες γεωγραφικές περιοχές της χώρας, με ιδιαίτερη έμφαση τόσο στον αριθμό των βιβλιοθηκών, όσο και στο μέγεθος του αριθμού των βιβλιογραφικών εγγραφών, αλλά και την δημιουργία ισχυρών τοπικών σημείων αναφοράς για τις επιμέρους βιβλιοθήκες.

4. Στατιστικά στοιχεία σε σχέση με συστηματικά λάθη στις βιβλιογραφικές συλλογές του ΣΚΕΑΒ – Ποιοτική αναβάθμιση

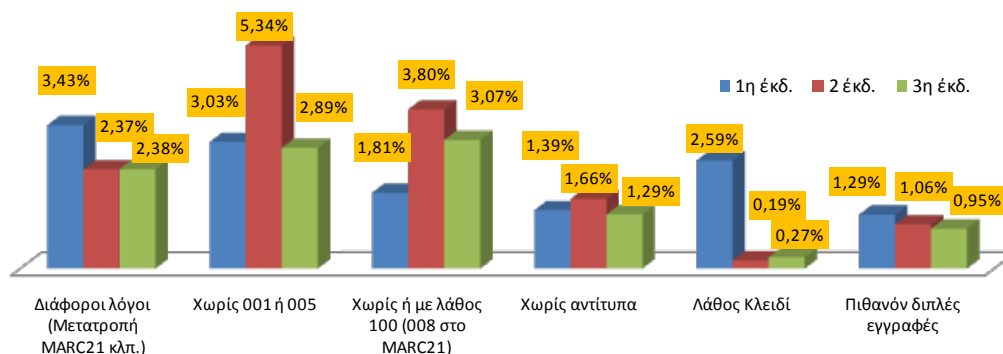
Μέχρι τώρα εξετάστηκαν οι εγγραφές που έρχονται στο ΣΚΕΑΒ από τις βιβλιοθήκες χωρίς να έχουν υποστεί οποιαδήποτε επεξεργασία. Στην συνέχεια εξετάζεται το πόσες από αυτές κατάφεραν να ενταχθούν στη κεντρική βάση του Συλλογικού Καταλόγου. Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι οι εγγραφές όταν αποστέλλονται προς την κεντρική ομάδα του ΣΚΕΑΒ, περνούν από διάφορες τεχνικές επεξεργασίας [9][10], ώστε να «κοπούν» οι εγγραφές που δεν πληρούν κάποιες βασικές, ελάχιστες, προϋποθέσεις ή έχουν λάθη στη δομή τους που δεν τους επιτρέπουν να εισαχθούν στον κεντρικό Συλλογικό Κατάλογο. Κατά την 1η έκδοση του ΣΚΕΑΒ, «κόπηκε» το 13,55% των αρχικών εγγραφών (314.414 κομμένες εγγραφές). Κατά την 2η έκδοση, «κόπηκε» το 14,58% των αρχικών εγγραφών (438.171 κομμένες εγγραφές), ενώ κατά την 3η έκδοση «κόπηκε» το 10,86% των αρχικών εγγραφών (334.527 κομμένες εγγραφές) -Σχήμα 15. Πρέπει να παρατηρήσουμε ότι ο αριθμός των κομμένων εγγραφών μειώθηκε κατά 100.000 περίπου εγγραφές σε διάστημα 6 μηνών. Αυτό οφείλεται στην συμβολή του ΣΚΕΑΒ στον εντοπισμό των προβληματικών εγγραφών αλλά κυρίως στα τεχνικά τμήματα και στα τμήματα καταλογογράφησης των περισσότερων βιβλιοθηκών που διόρθωσαν, περίπου το ¼ των προβληματικών εγγραφών.

Σχήμα 15. Συνολικός αριθμός εγγραφών στον ΣΚΕΑΒ

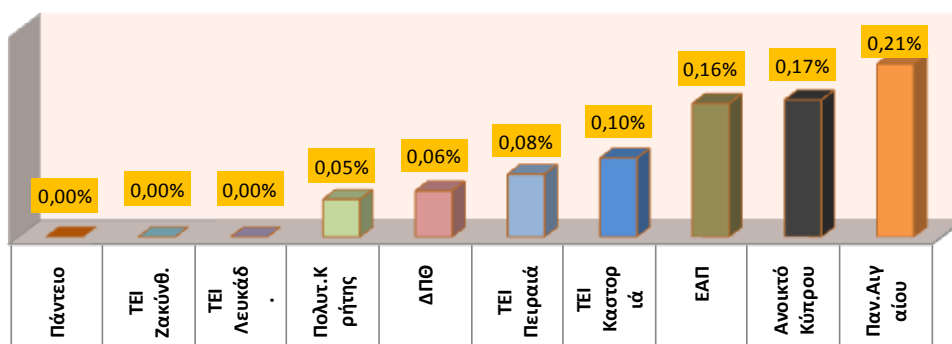
Οι σημαντικότεροι λόγοι που δεν ενσωματώνονται οι εγγραφές στο ΣΚΕΑΒ παρουσιάζονται στο Σχήμα 16. Κατά την τελευταία έκδοση, οι περισσότερες εγγραφές (94.662 ή το 3,07%) κόπηκαν επειδή δεν είχαν καθόλου ή είχαν λάθη στο πεδίο 100 του UNIMARC ή 008 του MARC21 – Κωδικοποιημένα δεδομένα. Ο αριθμός των κομμένων εγγραφών αυτής της κατηγορίας παρουσιάζει αισθητή μείωση από την 2η έκδοση του ΣΚΕΑΒ (είχαν κοπεί 114.335 εγγραφές το 3,80%). Μια σημαντική κατηγορία κομμένων εγγραφών αφορά αυτές που δεν έχουν καθόλου τα πεδία 001 (Ταυτότητα εγγραφής) και 005 (Ταυτότητα Έκδοχής), πεδία απαραίτητα για διαδικασίες εισαγωγής – εξαγωγής εγγραφών. Συνολικά κόπηκαν για

αυτό το λόγο 88.957 εγγραφές (ποσοστό 2,89%). Συγκριτικά με την 2η έκδοση ο αριθμός των εγγραφών αυτής της κατηγορίας παρουσιάζεται μειωμένος κατά πολύ (είχαν κοπεί 160.432 ή το 5,34% των εγγραφών). Επίσης κατά την μετατροπή των εγγραφών από format MARC21 σε UNIMARC, «κόπηκε» το 2,38% των εγγραφών (73.271 εγγραφές). Τέλος 1,29% των εγγραφών «κόπηκε» επειδή δεν περιείχε στοιχεία αντιτύπων και ένα 0,95% των εγγραφών «κόπηκε» επειδή πιθανώς αφορούσε διπλές εγγραφές στην βάση προέλευσης.

Σχήμα 16. Ποσοστά «κομμένων» εγγραφών ανά έκδοση και ανά κατηγορία σφάλματος

Από το σύνολο των 46 βιβλιογραφικών βάσεων, υπάρχουν μερικές οι οποίες δεν παρουσιάζουν κανένα σφάλμα με αποτέλεσμα να ενσωματώνεται το σύνολο των εγγραφών τους στον ΣΚΕΑΒ (βλέπε Σχήμα 17). Για παράδειγμα η βιβλιοθήκη του Πάντειου Πανεπιστημίου με σύνολο 50.446 εγγραφές, δεν παρουσίασε κανένα σφάλμα. Ενδεικτικά αναφέρεται, ότι κατά την 1η έκδοση του ΣΚΕΑΒ είχαν κοπεί στην ίδια βιβλιοθήκη, 3.030 εγγραφές σε σύνολο 46.745, οι οποίες διορθώθηκαν. Υπάρχουν άλλες δύο βιβλιοθήκες που περνούν όλες τις εγγραφές τους στη βάση του ΣΚΕΑΒ, αλλά είναι μικρού μεγέθους. Πρόκειται για το ΤΕΙ Ζακύνθου με 236 εγγραφές και το ΤΕΙ Λευκάδας με 422 εγγραφές. Το Πολυτεχνείο Κρήτης «χάνει» μόνο 17 εγγραφές σε 37.394 (ποσοστό 0,05%), το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, μόλις 51 εγγραφές σε 91.577 (ποσοστό 0,06%). Και στις δύο προηγούμενες περιπτώσεις οι απορριπτέες εγγραφές δεν οφείλονται σε συστηματικά λάθη των εγγραφών αλλά πιθανά σε διπλές εγγραφές στην ίδια βάση.

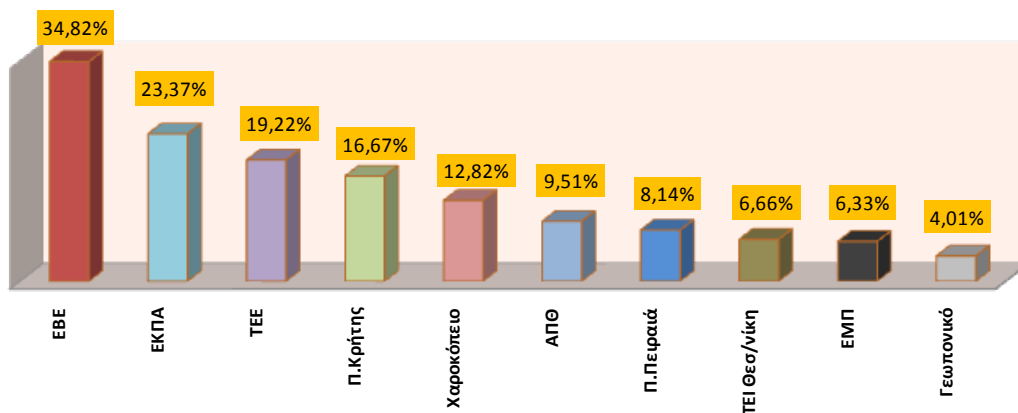

Σχήμα 17. Βιβλιοθήκες με τα λιγότερα συστηματικά λάθη

Στο σημείο αυτό θα εξεταστούν και οι περιπτώσεις βιβλιοθηκών με μεγάλο αριθμό σφαλμάτων (βλέπε Σχήμα 18). Στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος «κόβονται» 113.771 εγγραφές στις 326.778 (ποσοστό 34,82%). Από αυτές οι 82.317 δεν έχουν το πεδίο 001 και οι 21.521 δεν έχουν ή έχουν λάθος το πεδίο 100 του UNIMARC. Από το Εθνικό Καποδιστριακό

Πανεπιστήμιο «κόβονται» 79.162 εγγραφές στις 341.637 (ποσοστό 23,37%). Από αυτές οι 54.235 δεν έχουν ή έχουν λάθος το πεδίο 100 του UNIMARC. Μια ακόμη χαρακτηριστική περίπτωση είναι του Πανεπιστημίου Κρήτης. Σε αυτό κόβονται 52.701 εγγραφές από τις 322.971 (ποσοστό 16,67%), από τις οποίες οι 29.578 εγγραφές δεν έχουν πληροφορίες στο πεδίο των αντιτύπων και οι 20.558 εγγραφές παρουσιάζουν πρόβλημα κατά την μετατροπή από MARC21 σε UNIMARC.

Τέλος, στις χαρακτηριστικές περιπτώσεις βιβλιοθηκών που είχαν μεγάλο ποσοστό «κομμένων» εγγραφών στην 1η έκδοση και σήμερα τις έχουν διορθώσει όλες ή τις περισσότερες είναι του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας που από 32,49% «κομμένες», διόρθωσε και μείωσε το ποσοστό των «κομμένων» σε 0,89%, του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων που από 43,88% το πήγε στο 1,25%, του ΤΕΙ Ηπείρου που από 22,10% το μείωσε στο 0,95% και του Πανεπιστημίου Μακεδονίας που από 20,32% το μείωσε στο 0,84%.

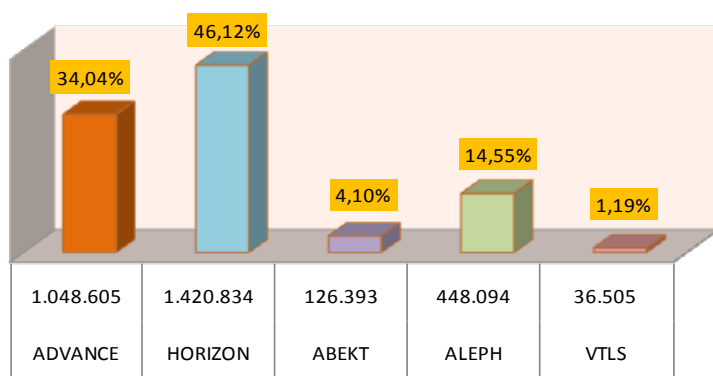
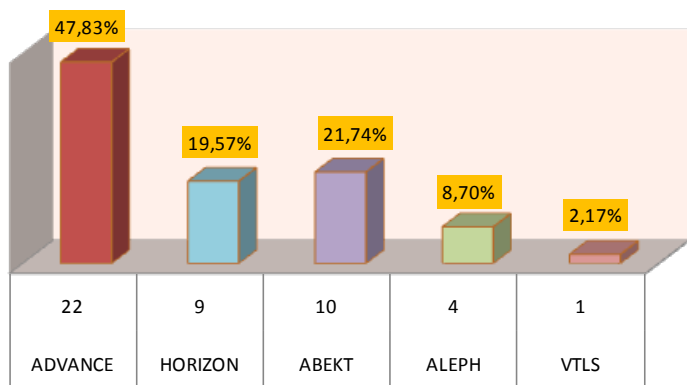
Σχήμα 18. Βιβλιοθήκες με τα περισσότερα συστηματικά λάθη

Είναι προφανές, ότι η διαδικασία ενσωμάτωσης των εγγραφών των επιμέρους τοπικών συλλογών στον ΣΚΕΑΒ, οδήγησε στην διόρθωση πολλών συστηματικών λαθών και εντέλει στην ποιοτική καλύτερευση των συλλογών αυτών. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι κατά το τελευταίο εξάμηνο (χρονικό διάστημα μεταξύ των δυο εκδόσεων του ΣΚΕΑΒ), ο αριθμός αύξησης των εγγραφών λόγω διορθώσεων ήταν 100.000 περίπου, ενώ λόγω νέων καταλογογραφήσεων γύρω στις 75.000. Η προσπάθεια εντοπισμού τέτοιων λαθών και η διόρθωσή τους (απομένουν άλλες 335.000 εγγραφές) αποτελεί πρώτη προτεραιότητα για τον ΣΚΕΑΒ και ιδιαίτερα σε όσον αφορά τις «μεγάλες» συλλογές (ΕΒΕ και ΕΚΠΑ). Επιπλέον, η εξαγωγή συμπερασμάτων σε σχέση με την ποιότητα και την πληρότητα των εγγραφών μέσα από την στατιστική τους ανάλυση είναι ο κύριος στόχος για την περαιτέρω συνέχεια της εργασίας της ομάδας του ΣΚΕΑΒ.

4.1. Στατιστικά στοιχεία εγγραφών ΣΚΕΑΒ ανά σύστημα αυτοματισμού

Οι εγγραφές από τις 46 βιβλιογραφικές βάσεις του ΣΚΕΑΒ προέρχονται από 5 βιβλιοθηκονομικά συστήματα. Το ADVANCE έχει 22 εγκαταστάσεις (ποσοστό 47,83%), το ΑΒΕΚΤ 10 εγκαταστάσεις (ποσοστό 21,74%), το HORIZON 9 εγκαταστάσεις (ποσοστό 19,57%), το ΑΛΕΡΗ 4 εγκαταστάσεις (ποσοστό 8,70%) και το VTLS 1 εγκατάσταση (ποσοστό 2,17%) – Βλέπε Σχήμα 19. Παρόλο που στον αριθμό των εγκαταστάσεων το

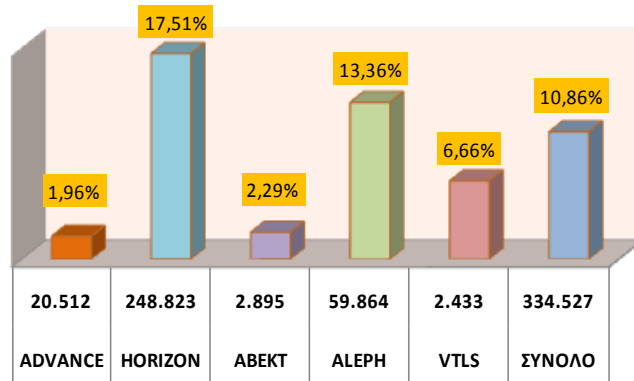
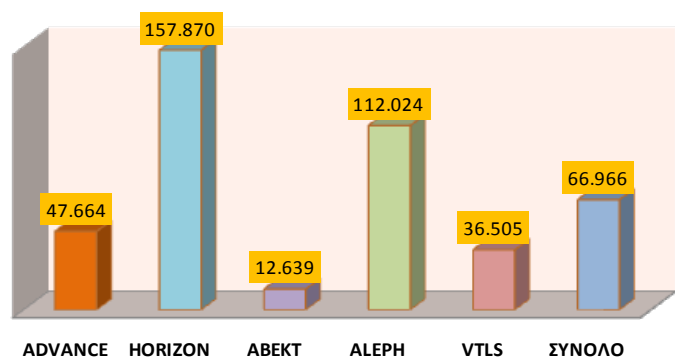
ADVANCE είναι 1^ο, δεν ισχύει το ίδιο και στον αριθμό των εγγραφών που προέρχονται από τα προγράμματα. Εδώ το HORIZON καταλαμβάνει την 1^η θέση με 1.420.834 εγγραφές (ποσοστό 46,12%). Αυτό οφείλεται στο ότι οι 3 μεγαλύτερες ελληνικές βιβλιοθήκες χρησιμοποιούν το HORIZON. Στη 2^η θέση είναι το ADVANCE με 1.048.605 εγγραφές (ποσοστό 34,04%). Στην 3^η θέση το ALEPH με 448.094 (ποσοστό 14,55%) και ακολουθεί το ABEKT με 126.393 εγγραφές (ποσοστό 4,10%) – Βλέπε Σχήμα 20.

Σχήμα 19. Αριθμός/Ποσοστό συστημάτων αυτοματισμού βιβλιοθηκών

Σχήμα 20. Αριθμός/Ποσοστό εγγραφών ανά βιβλιοθηκονομικό σύστημα

Τα ίδια παρουσιάζονται και σε σχέση με τον μέσο όρο εγγραφών ανά σύστημα. Ενώ ο γενικός μέσος όρος ανέρχεται στις 66.966 εγγραφές, το ADVANCE είναι αρκετά κάτω από αυτό τον αριθμό, στις 47.664 εγγραφές, το HORIZON πολύ ψηλότερα στις 157.870 εγγραφές, το ALEPH επίσης πολύ ψηλά, στις 112.024 εγγραφές και το ABEKT στις 12.639 εγγραφές (βλέπε Σχήμα 21). Σε σχέση με τις κομμένες εγγραφές και το πρόγραμμα από το οποίο αυτές προέρχονται (βλέπε Σχήμα 22), συμπεραίνουν ότι οι εγγραφές που προέρχονται από το ADVANCE είναι οι λιγότερο προβληματικές, καθώς μόλις το 1,96% των εγγραφών αυτών δεν καταλήγει στο ΣΚΕΑΒ. Το μεγαλύτερο πρόβλημα αντιμετωπίζουν οι εγγραφές που προέρχονται από HORIZON (248.823 εγγραφές κομμένες ή το 17,51%) και από ALEPH (59.864 εγγραφές κομμένες ή το 13,36%). Σε καλή κατάσταση βρίσκονται οι εγγραφές από ABEKT (2.895 κομμένες ή το 2,29%).

Σχήμα 21. Μέσος όρος εγγραφών ανά βιβλιοθηκονομικό σύστημα

Σχήμα 22. «Κομμένες» εγγραφές ανά βιβλιοθηκονομικό σύστημα

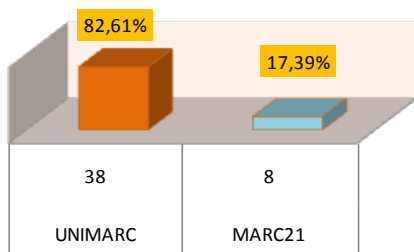
Από την πιο πάνω ανάλυση προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα: Α) Οι βιβλιογραφικές εγγραφές των Ελληνικών Βιβλιοθηκών διαμοιράζονται σε πέντε διαφορετικά βιβλιοθηκονομικά συστήματα, στα οποία η ανταλλαγή τους δυσχεραίνεται λόγω των τεχνικών ασυμβατοτήτων. Β) Το σύστημα ADVANCE παρουσιάζει το μικρότερο αριθμό σφαλμάτων λόγω της απόλυτης συμβατότητας με το σύστημα του ΣΚΕΑΒ. Γ) Η δημιουργία και η λειτουργία ενός Κεντρικού Συστήματος Καταλογογράφησης, τουλάχιστον σε τοπικό επίπεδο, αποτελεί εφικτό πια τεχνικά στόχο.

4.2. Στατιστικά Στοιχεία εγγραφών ΣΚΕΑΒ ανά Μορφότυπο MARC

Οι εγγραφές ανά format MARC θα μας απασχολήσουν σε αυτό το κεφάλαιο. Από τις 46 βιβλιογραφικές βάσεις που έστειλαν εγγραφές στον ΣΚΕΑΒ, οι 38 χρησιμοποιούν UNIMARC (ποσοστό 82,61%) και οι 8 MARC21 (ποσοστό 17,39%) – Βλέπε Σχήμα 23. Οι εγγραφές UNIMARC κυριαρχούν στις ελληνικές βιβλιοθήκες. Συγκεκριμένα 2.074.360 εγγραφές (ποσοστό 67,34%) είναι σε μορφή UNIMARC, έναντι 1.006.071 εγγραφές (ποσοστό 32,66%) που είναι σε μορφή MARC21 – Βλέπε Σχήμα 24. Ευθέως ανάλογα είναι και τα αποτελέσματα σε σχέση με τις απορριπτέες εγγραφές στον ΣΚΕΑΒ, σε σχέση με τον συνολικό αριθμό εγγραφών που είχαν αρχικό μορφότυπο UNIMARC και MARC 21 (βλέπε Σχήμα 25).

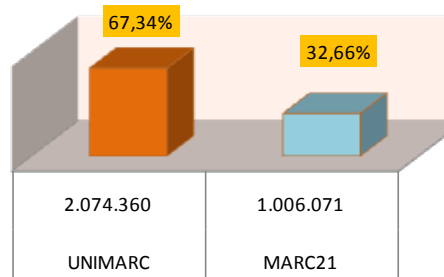
Τα συμπεράσματα σε σχέση με τον μορφότυπο MARC παραμένουν τα ίδια όπως και στην παράγραφο 2.2 και επιβεβαιώνονται με αριθμητικά στοιχεία σε σχέση με τον απόλυτο αριθμό βιβλιογραφικών εγγραφών.

Αριθμός βιβλιογραφικών βάσεων ΣΚΕΑΒ ανά MARC (46)

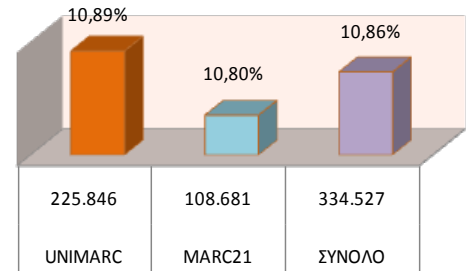
Σχήμα 23. Ποσοστά ανά μορφότυπο MARC εγγραφών στο ΣΚΕΑΒ

Εγγραφές ανά MARC

Σχήμα 24. Αριθμός εγγραφών ανά μορφότυπο MARC στο ΣΚΕΑΒ

Κομμένες εγγραφές MARC

Σχήμα 25. Αριθμός «κομμένων» εγγραφών ανά μορφότυπο MARC στο ΣΚΕΑΒ

5. Συμπεράσματα – Συζήτηση

Ανακεφαλαιώνοντας παρατίθενται τα βασικά συμπεράσματα από τη μέχρι τώρα ανάλυση:

1. *Ιδρύματα ή φορείς που διατηρούν πολλαπλές ξεχωριστές βάσεις θα πρέπει να προχωρήσουν στην ενοποίηση τους, ώστε να είναι δυνατή η καλύτερη διαχείριση και αξιοποίηση των πόρων τους*
2. *Η συνεργασία και ο συντονισμός για την μετάβαση στην νέα γενιά πληροφοριακών συστημάτων αυτοματισμού βιβλιοθηκών μεταξύ των μελών του ΣΚΕΑΒ, αλλά και σε εθνικό*

επίπεδο, παραμένει κρίσιμο μελλοντικό ζήτημα που θα απασχολήσει έντονα την βιβλιοθηκονομική κοινότητα. Τα κρίσιμα ζητήματα που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν είναι:

- i. Η τεχνολογική ωριμότητα του προσφερόμενου Ολοκληρωμένου Βιβλιοθηκονομικού Συστήματος
  - ii. Ο βαθμός υποστήριξης των διαφόρων μορφοτύπων MARC
  - iii. Η συμβατότητα με συστήματα συνεργατικής καταλογογράφησης
3. Η ποσοτική ανάλυση του όγκου καταλογογράφησης (πάνω από 150.000 νέες εγγραφές «εισέρχονται» στα ολοκληρωμένα συστήματα αυτοματισμού βιβλιοθηκών ανά έτος) καθιστά την περαιτέρω ανάπτυξη του ΣΚΕΑΒ ως σημείο συνεργατικής καταλογογράφησης, απαραίτητο στο χώρο των βιβλιοθηκών. Επιμέρους βασικά σημεία που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη είναι τα παρακάτω:
- i. Οι βιβλιοθήκες των Τ.Ε.Ι. πρέπει να εντείνουν την προσπάθεια ενίσχυσης των συλλογών τους, με τις βιβλιοθήκες των Α.Ε.Ι., με σχετικά μεγάλο μέγεθος συλλογής, να συνδράμουν τις πρώτες αλλά και τις μικρότερες βιβλιοθήκες από Α.Ε.Ι.
  - ii. Βασικό σημείο στην προσπάθεια αλληλοενίσχυσης αλλά και καλύτερης αξιοποίησης των τοπικών συλλογών είναι η χρήση και η ενίσχυση του **Δικτύου Διαδανεισμού των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών [8]**.
4. Η διαδικασία ενσωμάτωσης των εγγραφών των επιμέρους τοπικών συλλογών στον ΣΚΕΑΒ, οδήγησε στην διόρθωση πολλών συστηματικών λαθών και εντέλει στην ποιοτική καλύτερευση των συλλογών αυτών. Η προσπάθεια εντοπισμού τέτοιων λαθών και η διόρθωση τους (απομένουν άλλες 335.000 εγγραφές) αποτελεί πρώτη προτεραιότητα για τον ΣΚΕΑΒ και ιδιαίτερα όσον αφορά τις «μεγάλες» συλλογές (ΕΒΕ και ΕΚΠΑ).

Ως φυσική συνέχεια των συμπερασμάτων ακολουθεί η τελευταία ενότητα, στην οποία παρουσιάζονται συνοπτικά τα ως τώρα σημαντικότερα επιτεύγματα και ο άμεσος μελλοντικός σχεδιασμός της ομάδας του ΣΚΕΑΒ.

6. Επιτεύγματα - Μελλοντικός Σχεδιασμός

Η ομάδα του Συλλογικού Καταλόγου προχωρεί στην εδραίωση και την επέκταση των υπηρεσιών που ήδη προσφέρει ο ΣΚΕΑΒ. Σε αυτή την κατεύθυνση προγραμματίζει την επέκταση των ήδη υπαρχόντων δράσεων αλλά και την εισαγωγή νέων. Πιο συγκεκριμένα:

1. Καθιέρωση των εξαμηνιαίων ανανεώσεων του ΣΚΕΑΒ για τον καλύτερο εμπλουτισμό της κεντρικής βάσης (προγραμματισμένα updates). Ενσωμάτωση νέων βάσεων.
2. Τυποποίηση του copy cataloging και επέκταση του για όλα τα βιβλιοθηκονομικά συστήματα (ήδη προσφέρεται για τα συστήματα ADVANCE, ALEPH και ABEKT). Διοργάνωση σεμιναρίων και έκδοση οδηγιών.
3. Ενίσχυση και επέκταση του συστήματος διαδανεισμού σε επίπεδο παραρτημάτων ανά βιβλιοθήκη αλλά και για εξωτερικούς χρήστες και συνεργαζόμενους φορείς.

4. Αναδιοργάνωση του Portal του ΣΚΕΑΒ με παροχή νέων υπηρεσιών (πληροφορίες για τα μέλη ανά γεωγραφική περιοχή, καθοδήγηση τελικών χρηστών για όλες τις υπηρεσίες του ΣΕΑΒ, παροχή βιβλιοθηκονομικών εργαλείων στους καταλογογράφους κτλ.)
5. Ενίσχυση της εργασίας των Διαρκών Επιτροπών Καταλογογράφησης μέσω της έκδοσης οδηγιών και κανόνων. Ενημέρωση των βιβλιοθηκονόμων μέσα από στοχευμένα σεμινάρια.
6. Δημιουργία E-class μαθημάτων για τελικούς χρήστες (Προπτυχιακών Φοιτητών κτλ) - Ανάπτυξη προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας (Information Literacy Programs).
7. Δημιουργία e- Help-desk για τα μέλη σε θέματα βιβλιογραφικών πηγών.
8. Συνεργασία με άλλα δίκτυα βιβλιοθηκών (ΕΚΤ, Δημόσιες, Δημοτικές, Ιδιωτικούς Φορείς κτλ.)

Βιβλιογραφία

- [1] Συλλογικός Κατάλογος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, <http://www.unioncatalog.gr>, Τελευταία επίσκεψη: Αύγουστος 2008
- [2] Τσούτσου-Δημοπούλου, Ι., Ζωντανός, Κώστας, Κατσιρίκου, Ανθή, Παπάζογλου, Α., Χριστοδούλου, Γιώργος, «Ο συλλογικός κατάλογος εργαλείο ανάπτυξης για τις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες στην Ελλάδα και μέσο βελτίωσης των υπηρεσιών τους προς τους χρήστες», 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, σ. 179-194, Ρόδος, 1999.
- [3] Μπόκος, Γεώργιος Δ., Κυριάκος Γεωργάκης, Κωνσταντίνος Ζωντανός, Νικόλαος Παναγόπουλος, Α Φραντζή, and Τ Χατζηαντωνίου. 2001. Ο Συλλογικός Κατάλογος των Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ανακοίνωση στο Σύνδεση Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών με την Εκπαιδευτική Διαδικασία, 79-83. 9ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα: Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.
- [4] Τσιμπόγλου, Φίλιππος, και Γεώργιος Βουγιουκλής. 2004. Συλλογικός Κατάλογος - Πορεία υλοποίησης. Ανακοίνωση στο Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες. Επεκτείνοντας τα όρια ..., 281-91. 12ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Σέρρες: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Σερρών
- [5] Μονάδα Ολικής Ποιότητας Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Μ.Ο.Π.Α.Β, <http://www.mopab.gr>, Τελευταία επίσκεψη: Αύγουστος 2008

- [6] Φίλιππος Τσιμπόγλου, Κούης Δημήτρης et al. "Ελληνικός Συλλογικός Κατάλογος: Εξελίξεις και προοπτικές". Ανακοίνωση στο 14ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, "Διαχείριση της Γνώσης. Ο Παγκόσμιος Ιστός και οι Μονάδες πληροφόρησης", Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθήνας, Αθήνα, 1-3 Δεκεμβρίου 2005.
- [7] Κουής Δ., et al., «Ελληνικός Συλλογικός Κατάλογος – Εξελίξεις και Παράλληλες Δράσεις», 15ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, «Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Κοινωνίες των Πολιτών: Δημιουργώντας δεσμούς γνώσης, δημοκρατίας και πολιτισμού στο ψηφιακό περιβάλλον», Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης, Πανεπιστήμιο Πατρών
- [8] Δίκτυο Διαδανεισμού Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, <http://www.unioncatalog.gr/vdx>, Τελευταία επίσκεψη: Αύγουστος 2008
- [9] Κουής, et al. "Παρουσίαση Μηχανισμού Λειτουργίας και Σεναρίων Χρηστικότητας Συλλογικού Καταλόγου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΣΚΕΑΒ)", Διημερίδα «Συλλογικός Κατάλογος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών – Υπηρεσίες και Εργαλεία στη διάθεση χρηστών και βιβλιοθηκονόμων», Αθήνα, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Δευτέρα 7 & Τρίτη 8 Μαΐου 2007.
- [10] Παντελής Μπράττης, «Παρατηρήσεις και προβλήματα στη βάση του Συλλογικού Καταλόγου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών», Διημερίδα «Συλλογικός Κατάλογος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών – Υπηρεσίες και Εργαλεία στη διάθεση χρηστών και βιβλιοθηκονόμων», Αθήνα, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Δευτέρα 7 & Τρίτη 8 Μαΐου 2007.